

The Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (NREGA) är Indiens mest omfattande program för fattigdomsbekämpning. Det ger varje hushåll på landsbygden rätt till 100 dagars arbete per år och med en garanterad minimilön som är lika för män och kvinnor.

Ett av de viktigaste syftena med denna lag från 2005 är att stärka det man kallar marginaliserade grupper, inte minst kvinnor och daliter (lågkastiga). Men uppfyller arbetslöshetsprogrammet detta syfte? Detta forskningsprojekt syftar till att besvara den frågan. Genom att jämföra NREGA i fyra distrikt i två av Indiens största delstater? Andhra Pradesh i söder och Uttar Pradesh i norr? så vill vi systematiskt och på lokal nivå undersöka om det faktum att man är garanterad ett arbete och en inkomst stärker fattiga kvinnor och daliter? om det leder till deras 'empowerment'.

Vi vet från bl a tidningsrapporter och tidigare forskning att förtrycket av fattiga indiska kvinnor och daliter kan ta sig vedervärdiga uttryck. Och det finns till och med forskning som visar att detta förtryck kan intensifieras när marginaliserade grupper lyckas stärka sin ställning och sina resurser. Det är som att en del patriarkala män eller högkastiga personer inte kan tåla att kvinnor eller dalits försöker få det lite bättre och så att säga 'ger igen' på olika sätt. Finns det sådana 'hämdåtgärder' även som ett resultat av NREGA? Dvs en process som försämrar kvinnors och dalits resurser och ställning (en 'disempowerment')? Vi förväntar oss att de allra flesta som får del av arbete genom NREGA stärker sin ställning socialt, ekonomiskt och politiskt. Men vi tror att förtrycket på vissa ökar pga NREGA. Varför blir vissa stärkta av NREGA medan andra blir försvagade? Genom att följa sådana processer noggrant på lokal nivå vill vi bidra både till teoretiska diskussioner om hur marginaliserade grupper kan öka sin makt och till policy i Indien om hur ett program som NREGA kan förbättras.

De två delstaterna är valda eftersom den ena, Uttar Pradesh, exemplifierar en delstat med en lång rad utvecklingsproblem, inklusive en svag och korrupt statsförvaltning. Andhra Pradesh däremot, liksom flera delstater i södra Indien, har en betydligt bättre fungerande administration samt placerar sig högt på många utvecklingsindikatorer. Vi har valt dessa kontrasterande fall för att undersöka om det är samma eller skilda faktorer som gör sig gällande. Inom varje delstat kommer vi sen att välja två distrikt. Ett av dessa distrikt ska avspegla en gynnsam social och politisk miljö för 'empowerment'; det andra distriktet dess motsats. Sen kommer vi att inom dessa fyra distrikt välja byar där själva studierna kommer att utföras för att komma åt dessa processer på mikronivå. Vår urvalslogik är alltså inte att hitta representativa fall, utan att hitta fall (byar) där vi har anledning att tro att dessa processer ser väldigt olika ut för att kunna få en fördjupad förståelse. Vi har här låtit oss inspireras av nobelpristagaren Elinor Ostrom och en undersökningslogik hon hämtat från biologi.

De teoretiska verktyg vi kommer att arbeta med är främst 'agency' och 'politisk möjlighetsstruktur' ('political opportunity

structure'). Med agency avses i litteraturen en persons möjlighet att göra val, att bestämma över sitt liv. Med

möjlighetsstruktur menas den sociala, politiska och ekonomiska kontext som en person (aktör) lever i, eller befinner sig i.

Viktiga sådana strukturer i den indiska rurala kontexten är tex ett beroende av en penningutlåtare, som ofta tillhör en högre

kast. En annan struktur är den patriarkala; en kvinnas beroende av sin man, svärfar eller andra personer som vill

upprätthålla kvinnans underordning. Vi ställer oss frågan hur NREGA påverkar sådana strukturer och personers

handlingsförmåga (agency) och hur dessa i sin tur kan öka ? eller i vissa fall ? minska marginaliserade gruppers makt.